

Mezinárodní právo a právo EU a jejich vliv na české právo

Ing. Mgr. Tomáš Klusák

Obsah přednášky

- Mezinárodní právo a jeho prameny
- Právo EU a jeho prameny
- Dopad Mezinárodního práva a práva EU na české právo

Mezinárodní právo

- soubor právních norem, které regulují vztahy mezi státy
- jejich vztahy k mezinárodním organizacím a dalším subjektům mezinárodního práva
- vzájemné vztahy mezinárodních organizací a některé vztahy jednotlivců ke státu.

Prameny MP

○ Základní

Právní obyčej

Mezinárodní
smlouva

○ Pomocné

Obecné zásady právní

Soudní rozhodnutí

nauka (doktrína)
mezinárodního práva

Prameny MP

- Právní obyčej
  - Vzniká spontánně, je nepsaný
  - *usus longaevus* - zvyk dlouhodobě zažitý a užívaný
  - *opinio necessitatis* - zvyk obecně uznávaný, uznán a sankcionován státem
- Příklad:
  - V mezinárodním právu lze za právní obyčej považovat to, že během olympijských her dochází k zastavení bojů ve vojenských konfliktech.

Prameny MP

- Mezinárodní smlouva
  - Vznikají na základě konsensu (smluvně), ne imperativně.
  - Jedná se o nejdůležitější pramen mezinárodního práva.
  - V praxi se kromě označení smlouva vyskytují i názvy jako úmluva, konvence, protokol, pakt, statut, charta nebo dohoda.
  - Příkladem takovéto smlouvy je např. Charta OSN – není právním předpisem (zákonem), ale smlouvou, kterou uzavřely zakládající členské státy OSN.

Mezinárodní smlouva

- Pokud stát ke smlouvě přistoupí, ratifikuje ji a vyhlásí, stává se smlouva i pramenem vnitrostátního práva.
- Čl. 10 Ústavy ČR:
- *„Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.“*

Mezinárodní smlouvy

- Z mezinárodní smlouvy mohou vyplývat oprávnění a povinnosti nejen státům, ale v některých případech i přímo občanům daného státu.
- **Příklad:**
- Typickým příkladem je Úmluva o ochraně lidských práv.
- *„každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem.“*

Subjekty MP

- svrchované státy
  - (politická entita mající stálé obyvatelstvo, vymezené území, funkční veřejnou moc a způsobilost vstupovat do vztahů s jinými státy)
- mezinárodní organizace
- zvláštní politické jednotky
  - Povstalci, Svátá stolice
- jednotlivci (fyzické osoby)

EU

- Historie:
  - ESUO (Paříž/1951)
    - Belgie, Nizozemí, Lucembursko, Německo, Itálie, Francie
  - EHS a Euroatom (Řím, 1957)
  - Smlouvy o Evropských společenství (1967)
    - celní unie (1968)
  - Maastrichtská smlouva (1992) → ES

Maastrichtská smlouva

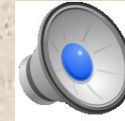
- 1. pilíř – *Evropské společenství*: spadají sem všechny aktivity realizované již před Maastrichem; mimo jiné politiky zemědělská, obchodní, regionální, sociální aktivity spadající pod další dva pilíře byly zavedeny až Maastrichtskou smlouvou:
- 2. pilíř – *Společná zahraniční a bezpečnostní politika*
- 3. pilíř – *Justice a vnitřní bezpečnost*
- Maastrichtská kritéria (pro vstup do měnové unie)
  - cenová stabilita, stabilita kurzu
  - konvergence úrokových sazeb
  - veřejné finance
- Kodaňská kritéria (Pro vstup do EU)
  - politická (demokracie, právní stát, dodržování LP a práv menšin)
  - ekonomická (fungující tržní hospodářství)
  - schopnost dostát závazkům v EU

Lisabonská smlouva

- 2007 platnost 2009
- kosmetickou úpravu neschválené Ústavy EU
- Smlouva o založení EU a Smlouva o fungování EU
- Vznik EU jako subjektu práva, zanikají názvy ES

Právo EU

- Primární
  - Vytvářejí státy EU
  - Zřizovací smlouvy (povahou MS)
- Sekundární
  - Vytvářejí orgány EU na základě oprávnění plynoucí ze zřizovacích smluv
  - Nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska

Nařízení

- obecně závazný právní akty jak úrovni unijní, tak na úrovni ČS (může přímo zavazovat jak členské státy, tak i jejich vnitrostátní subjekty práva tj. jednotlivce)
- bezprostředně použitelné
- Hlavní oblasti
  - Hospodářská soutěž, sociální zabezpečení

Směrnice

- není obecně závazná ve vztahu k jednotlivcům, závazná jen vůči ČS
- je závazná co do výsledku, jehož má být dosaženo, formy a prostředky jsou na ČS
- ČS jsou povinni ji v určené lhůtě implementovat do vnitrostátního práva
- směrnice vedou ke sblížení = harmonizaci vnitrostátních předpisů ČS
- Hlavní oblasti:
  - Ochrana spotřebitele, daně

Orgány EU

- **Komise** reprezentuje zájmy Unie, je to výkonný a kontrolní orgán
- **Rada EU** naopak prosazuje zájmy členských států, rozhodovací pravomoc
- **Evropská rada** přijímá jednomyslně zásadní koncepční politická rozhodnutí
- **Evropský parlament**, což je volený orgán (zajištění demokratického prvku), spolu s Radou disponuje rozhodovací pravomocí
- **Soudní dvůr EU**, jednotný výklad práva a spory mezi EU a členskými zeměmi
- Evropský účetní dvůr; Evropská centrální banka; další pomocné orgány

Otázky???

Děkuji za pozornost

Literatura

- MALENOVSKÝ, J. *Mezinárodní právo veřejné.*, Nakladatelství: Doplněk. 2009 552 s. ISBN 978-80-7239-218-6
- Týč, V. *Základy práva EU pro ekonomy* 2010.